

8 SINIF

BENİM

T.C. İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK

Akıllı tahtaya uyumludur.

KISA ve NET

ÇALIŞMA
DEFTERİM

8. SINIF

BENİM

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK ÇALIŞMA DEFTERİM

ISBN 978-625-7868-34-1

YAZAR OLCAY GÖKTEPE

DİZGİ GRAFİK
Hilal-Serdal Ünal

BASKI TARCAN MATBAA

www.ornekakademi.com

/ornekakademi

ÖRNEK AKADEMİ

Adres : İvedik Caddesi No: 253/B Yenimahalle/Ankara

Tel : 0 530 467 61 94

Mail : bilgi@ornekakademi.com

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Örnek Akademi Basın Yayın Dağ. Eğ. Dan. San. ve Tic. Ltd. Şti'ye aittir. Herhangi bir şekilde izin alınmadan, yayınların tümü ya da bir kısmı, mekanik, fotokopi, elektronik ortam ve benzeri başka yöntemlerle kayıt altına alınamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli Ebedî
yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET AKİF ERSOY

ÖN SÖZ

Sevgili öğrenciler,

Amacım T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini severek, eğlenerek öğrenmenizi sağlamak ve bu vesileyle LGS'de dersimiz ile ilgili bölümde başarınızı artırmaktır. Öncelikle bilmenizi isterim ki, eserimde yer alan metinler, uygulamalar ve sorular Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan müfredat ve yine MEB tarafından yayınlanan örnek sorular rehber edinilerek hazırlanmıştır.

Defterimiz temelde 4 bölümden oluşmaktadır.

I. Bölüm	II. Bölüm	III. Bölüm	IV. Bölüm
Kısa ve Net Konu Anlatımı	Uygulamalar	Çıkmış Sınav Soruları	Ünite Testleri

I. bölümde yer alan **kısa ve net konu anlatımı** oldukça etkili bir dil kullanılarak hazırlanmıştır ki, kullanılan kavram haritaları, görseller ve kodlamalar kolay öğrenmeyi ve öğrendiklerinizi kalıcı hale getirmeyi amaçlamaktadır. Burada özellikle belirtmeliyim ki, bu bölümde yer alan bilgiler kesinlikle özet değildir. Açıkça söylemem gerekirse bu bölümde yer alan bilgiler dışında herhangi başka bir bilgiye ihtiyaç duymayacaksınız.

II. bölümde yer alan **uygulamalarda** ise neden-sonuç ilişkisi kurma, okuduğunu anlama, metin tamamlama, harita ve grafik yorumlama ve kavramlar arasında ilişki kurma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu bölümde yapacağınız çalışma ile öğrendiklerinizi tekrar edecek, varsa eksikliklerinizi göreceksiniz. Yani bu bölüm soru çözmeye başlamadan önce bir hazırlık bölümü olarak da değerlendirilebilir.

III. bölümde yer alan **çıkışmış sınav soruları**yla kendinizi test etmeniz ve o konu ile ilgili nasıl bir soru sorulduğunu görmemiz hedeflenmiştir.

IV. bölümde ise **artık soru çözmeye başlayabilirsiniz**. Bu bölümde yer alan soruların öncelikli amacı öğrenme işlemi etkin hale getirmektir.

Büyük bir titizlikle hazırlamış olduğum bu eserin, ülkemizin geleceği olan siz sevgili öğrencilere katkı sağlamasını dilerken; çıkmış olduğunuz bu yolculukta hepimize başarılar dilerim.

DEFTERİMİZİ TANIYALIM

KAVRAMLARI TANIYORUM

İNKILAP

Bir devletin sahip olduğu, siyasi, sosyal, askeri alanlardaki kurumların devlet eliyle, makul ve ölçülü yöntemlerle köklü bir biçimde değiştirilerek yenileştirilmesi.

MEŞRUTİYET

Osmanlı Devleti'nde 1876 Anayasasıyla başlayan ve 1918 Mondros Ateşkes Anlaşması'na kadar süren, I. ve II. Meşrutiyet Dönemi adları ile anılan süre.

KAPİTÜLASYON

Bir devletin başka bir devlete tanıdığı her türlü ayrıcalık, imtiyaz.

ANAYASA

Örgütlenmiş bir toplumda devletin yönetim biçimini belirten, vatandaşların hak ve ödevlerini düzenleyen yasa.

İHTİLAL

Bir devletin siyasal, toplumsal ve ekonomik yapısını kökünden değiştirmek amacıyla girişilen silahlı halk hareketi.

GARP OCAKLANI

Osmanlı Devleti'nde Kuzey Afrika toprakları (Cezayir, Fas, Tunus, Mısır, Trablusgarp) için kullanılan ifade.

KANUN-İ ESASİ

Osmanlı Devleti'nde 1876 yılında yürürlüğe giren anayasa.

MEBUS

Milletvekili.

DÜYÜN-U UMUMİYE

Osmanlı Devleti'nden alacaklı olan devletlerin Osmanlı gelir kaynaklarına el koyması, genel borçlar idaresi.

DOĞMATİK DÜŞÜNCE

Orta Çağ Avrupa'sına hakim olan din ve din adamlarının buyruklarının kesin doğru olarak kabul edildiği düşünce.

AYDINLANMA

Avrupa'da Rönesans'tan sonra gelen, aklın ve bilimin gelişip egemen olduğu yüzyıl.

SÖMÜRGEÇİLİK

Bir milletin sömürü temelinde dayanarak başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alıp yayılması veya yayılmayı istemesi, yayılmacılık, yayılçılık.

8

Örnek Akademi / 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Çalışma Defteri

Uyanan Avrupa ve Tükenen Osmanlı Devleti

BÖLÜM 1 ÜNİTE 1

Konuyla İlgili Kazanımlar

1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

UYANAN AVRUPA VE TÜKENEN OSMANLI DEVLETİ

1. Uyanan Avrupa'dan Uyanan Avrupa'ya

UYANAN AVRUPA

UYANAN AVRUPA

ORTA ÇAĞ AVRUPASI

Katolik Kilisesinin baskısı ile skolastik düşünce sistemi hakimdir.
Okuma, yazma oranı düşüktü.
Halk sosyal sınıflara ayrılmıştı.
Feodalite rejimi nedeniyle halk fakirdi.

YENİ ÇAĞ AVRUPASI

Coğrafi Keşifler ile Avrupa zenginleşmeye başladı.
Rönesans ve Reform hareketleri ile skolastik düşünce yıkıldı.
Laik eğitim sistemi ortaya çıktı.
Aydınlanma Çağı ile akıl ve bilim önem kazandı.

YAKIN ÇAĞ AVRUPASI

Fransız İhtilali ile demokrasi yönetimleri güç kazanmaya başladı.
Sanayi İnkılabı ile hammadde ve pazar ihtiyacı arttı.

BİLGİLENIYORUM

- ▶ Coğrafi keşifler, Avrupa'da sermaye birikiminin artmasında etkili oldu.
- ▶ Rönesans, Avrupa'da bilimsel gelişmelerin temelini attı.
- ▶ Reform, dinin etkisinde olmayan özgür bir araştırma ortamının oluşmasına katkı sağladı.
- ▶ Fransız İhtilali tüm dünyada eşitlik, adalet, bağımsızlık ve milliyetçilik düşüncelerinin doğmasına ve yayılmasına ortam hazırladı.
- ▶ Sanayi İnkılabı ile sömürgecilik yarış hızlandı.

Örnek Akademi / 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Çalışma Defteri 9

Defterde Kullanılan İkonlar ve Anlamları

BİLGİLENIYORUM

Öğrencilere kazandırılacak temel bilgiler ve konuyla ilgili tamamlayıcı bilgiler bu alanda verilmiştir.

UNUTMUYORUM

Önemli görülen ve konular arasında bağlantı sağlayan bilgiler bu alanda verilmiştir.

YORUMLUYORUM

Konu işlenişinde karşımıza çıkan metin, tablo, grafik ve benzeri bilgilerden yararlanarak ortaya konacak çıkarımlar bu alanda verilmiştir.

UYARIYORUM

Geçmiş yıllarda sınav sorusu olmuş bilgiler, öğrencilerin karıştırılabileceği bilgiler ve benzerleri bu alanda verilmiştir.

KOLAYLAŞTIRIYORUM

Öğrencilere kazandırılacak temel bilgilerin kalıcı hale getirilmesi amacıyla kullanılan KODLAMALAR, ATASÖZLERİ ve DEYİMLER bu alanda verilmiştir.

1. ÜNİTE

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR.....	7
Uyanan Avrupa ve Tükenen Osmanlı Devleti.....	9
Mustafa Kemal'in Hayatı.....	21
Mustafa Kemal'in Fikir Hayatı.....	26
Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı.....	28
Ünite Testi.....	41

2. ÜNİTE

MİLLÎ UYANIŞ: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar.....	43
I. Dünya Savaşı Öncesi Genel Durum.....	45
Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti.....	51
Mondros Ateşkes Anlaşması.....	71
Kuvayımilliye ve Cemiyetler.....	79
Milli Mücadele Başlıyor.....	88
Büyük Millet Meclisi Açılıyor.....	106
Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkarılan Ayaklanmalar.....	117
Geçersiz Bir Antlaşma: Sevr Antlaşması.....	122
Ünite Testi.....	127

3. ÜNİTE

MİLLÎ BİR DESTAN: Ya İstiklâl Ya Ölüm.....	129
Doğu ve Güney Cepheleleri.....	131
Batı Cephesi.....	140
Maarif Kongresi.....	152
Türkiye'nin Tapu Senedi: Lozan Barış Antlaşması.....	160
Ünite Testi.....	169

4. ÜNİTE

ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE.....	171
Atatürkçülük.....	173
Siyasi Alanda Yapılan Yenilikler.....	187
Hukuk Alanında Yapılan Yenilikler.....	195
Eğitim ve Kültür Alanındaki Gelişmeler.....	199
Toplumsal Alandaki Gelişmeler.....	207
Ekonomik Alandaki Gelişmeler.....	213
Sağlık Alanındaki Gelişmeler.....	220
İlelebet Cumhuriyet.....	222
Atatürk İlke ve İnkılaplarını Oluşturan Temel Esaslar.....	225
Ünite Testi.....	229

5. ÜNİTE

DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI.....	231
Demokratikleşme Yolunda Atılan Adımlar.....	233
Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi.....	240
Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelik Tehditler.....	241
Ünite Testi.....	245

6. ÜNİTE

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI.....	247
Türk Dış Politikasının Temel İlkeleri.....	249
Türk Dış Politikasında Yaşanan Gelişmeler.....	252
Hatay'ın Türkiye'ye Katılması.....	263
Ünite Testi.....	267

7. ÜNİTE

ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI.....	269
Atatürk'ün Vefatı ve Yankıları.....	271
İnsan Eserleriyle Yaşar.....	274
Yeniden Sarsılan Dünya.....	276
II. Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye Etkileri.....	281
Demokrasi Yolunda Güçlü Adımlar.....	284
Ünite Testi.....	286

CEVAP ANAHTARI.....	288
----------------------------	------------

BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

! Neler Öğreneceğiz Neler

1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin XX. yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu
2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumunu
3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları
4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları öğreneceğiz.

KAVRAMLARI TANIYORUM

İNKILAP

Bir devletin sahip olduğu, siyasi, sosyal, askeri alanlardaki kurumların devlet eliyle, makul ve ölçülü yöntemlerle köklü bir biçimde değiştirilerek yenileştirilmesi.

MEŞRUTİYET

Osmanlı Devleti'nde 1876 Anayasası'yla başlayan ve 1918 Mondros Ateşkes Anlaşması'na kadar süren, I. ve II. Meşrutiyet Dönemi adları ile anılan süre.

KAPİTÜLASYON

Bir devletin başka bir devlete tanıdığı her türlü ayrıcalık, imtiyaz.

ANAYASA

Örgütlenmiş bir toplumda devletin yönetim biçimini belirten, vatandaşların hak ve ödevlerini düzenleyen yasa.

İHTİLAL

Bir devletin siyasi, toplumsal ve ekonomik yapısını kökünden değiştirmek amacıyla girişilen silahlı halk hareketi.

GARP OCAKLARI

Osmanlı Devleti'nde Kuzey Afrika toprakları (Cezayir, Fas, Tunus, Mısır, Trablusgarp) için kullanılan ifade.

KANUN-İ ESASİ

Osmanlı Devleti'nde 1876 yılında yürürlüğe giren anayasa.

MEBUS

Milletvekili.

DÜYÛN-U UMUMİYE

Osmanlı Devleti'nden alacaklı olan devletlerin Osmanlı gelir kaynaklarına el koyması, genel borçlar idaresi.

DOGMATİK DÜŞÜNCE

Orta Çağ Avrupa'sına hakim olan din ve din adamlarının buyruklarının kesin doğru olarak kabul edildiği düşünce.

AYDINLANMA

Avrupa'da Rönesans'tan sonra gelen, aklın ve bilimin gelişip egemen olduğu yüzyıl.

SÖMÜRGEÇİLİK

Bir milletin sömürü temeline dayanarak başka bir milleti siyasi ve ekonomik egemenliği altına alıp yayılması veya yayılmayı istemesi, yayılmacılık, yayılımcılık.

Konuyla İlgili Kazanımlar

1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

UYANAN AVRUPA VE TÜKENEN OSMANLI DEVLETİ**1. Uyanan Avrupa'dan Uyanan Avrupa'ya****BİLGİLENİYORUM**

- ▶ **Coğrafi keşifler**, Avrupa'da sermaye birikiminin artmasında etkili oldu.
- ▶ **Rönesans**, Avrupa'da bilimsel gelişmelerin temelini attı.
- ▶ **Reform**, dinin etkisinde olmayan özgür bir araştırma ortamının oluşmasına katkı sağladı.
- ▶ **Fransız İhtilali** tüm dünyada eşitlik, adalet, bağımsızlık ve milliyetçilik düşüncelerinin doğmasına ve yayılmasına ortam hazırladı.
- ▶ **Sanayi İnkılabı** ile sömürgecilik yarışı hızlandı.

MUSTAFA KEMAL'İN

EĞİTİM GÖRDÜĞÜ ŞEHİRLER VE OKULLAR

Şemsi Efendi Mektebi:

Babasının isteğiyle modern yöntemlerle eğitim veren Şemsi Efendi Okuluna giden Mustafa'nın babasını kaybedince öğrenim hayatı bir süre aksamış, annesiyle birlikte dayısının çiftliğine gitmiştir.

Selânik Askeri Rüştiyesi:

Mustafa, annesinden gizli olarak bu okulun sınavlarına girmiş ve kazanmıştır. Zekası ve matematiğe olan ilgisi ile bütün öğretmenlerin dikkatini çekmiştir. Matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Bey, O'na "Kemal" adını vermiştir.

İstanbul Harp Okulu (Mekteb-i Harbiye):

1899 yılında başladığı İstanbul Harp Okulundan 1902 yılında "teğmen" rütbesiyle mezun olmuştur.

1

SELANİK

Mahalle Mektebi:

Mustafa, okul çağına gelince annesinin isteği üzerine kısa bir süre mahalle mektebinde eğitim görmüştür.

2

SELANİK

Selânik Mülkiye Rüştiyesi:

Mustafa, annesinin onayı ile teyzesinin yanında kalarak bu okula kaydolsa da, askerî okula gitmek için kısa bir süre sonra bu okuldan ayrılmıştır.

3

SELANİK

4

SELANİK

Manastır Askeri İdadisi:

Mustafa Kemal, bu okulda arkadaşı, Ömer Naci'nin etkisiyle edebiyat ve hitabete ilgi duymuştur. Tarih öğretmeni Kolağası Tefik Bey sayesinde tarihe ilgi duymuş, tarih bilinci ve vatanseverlik duyguları gelişmiştir. İdadî yıllarında Fransızca dersleri de almıştır.

5

MANASTIR

6

İSTANBUL

İstanbul Harp Akademisi (Erkan-ı Harbiye):

1905 yılında "kurmay yüzbaşı" rütbesiyle mezun olan Mustafa Kemal, askerlik hayatına başlamıştır.

7

İSTANBUL

- Manastır Askeri İdadisinde öğrenci iken Mustafa Kemal'i en çok etkileyen olay, 1897 yılında başlayan Osmanlı-Yunan Savaşı'dır. (Dömeke Muharebesi)

- Mustafa Kemal, Harp Akademisinden mezun olduktan sonra ilk görev yeri olarak Suriye'nin Şam kentindeki 5. orduya atandı.

Uyguluyorum - 1

Selanik şehrinin sahip olduğu özellikleri ilgili oldukları alanlara göre eşleştiriniz.

ÖZELLİK

- 1 Farklı milletlerin bir arada yaşaması
- 2 Sanayi, ticaret ve liman kenti olması
- 3 Önemli fikir akımlarının etkisinde olması
- 4 Çok uluslu yapıya sahip olması
- 5 Zengin bir basın-yayın hayatına sahip olması

SOSYAL YAPI

KÜLTÜREL YAPI

EKONOMİK YAPI

Uyguluyorum - 2

Atatürk'ün öğrenim hayatıyla ilgili tabloda yer alan soruları cevaplayınız.

1	Kurmay yüzbaşı olarak mezun olduğu okuldur.	Harp Akademisi
2	Annesinin isteği üzerine gittiği okuldur.	
3	Matematik öğretmenin "Kemal" adını verdiği okuldur.	
4	El yazısıyla bir okul gazetesi çıkardığı okuldur.	
5	En son gittiği okuldur.	
6	Babasının isteği ile devam ettiği okuldur.	
7	Arkadaşı Ömer Naci'nin etkisiyle şiir ve edebiyata ilgi duyduğu okuldur.	
8	Askeri eğitime başladığı okuldur.	
9	Askeri rüştiyeden önce kısa bir süre devam ederek ayrıldığı okuldur.	
10	Teğmen rütbesi ile mezun olduğu okuldur.	

MUSTAFA KEMAL'IN ASKERLİK HAYATI

1905 / 5. Ordu (Şam) Kurmay Yüzbaşı

Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurdu.

1909 / 31 Mart Olayı Kurmay Başkan

İstanbul'da meşrutiyet yönetimine karşı çıkan 31 Mart isyanının bastırılmasında görev aldı.

1910 / Picardie Manevraları Kıdemli Yüzbaşı (Kolağası)

Fransa'nın Picardie bölgesinde yapılan tatabikata gözlemci olarak katıldı.

1911 / Trablusgarp Savaşı Binbaşı

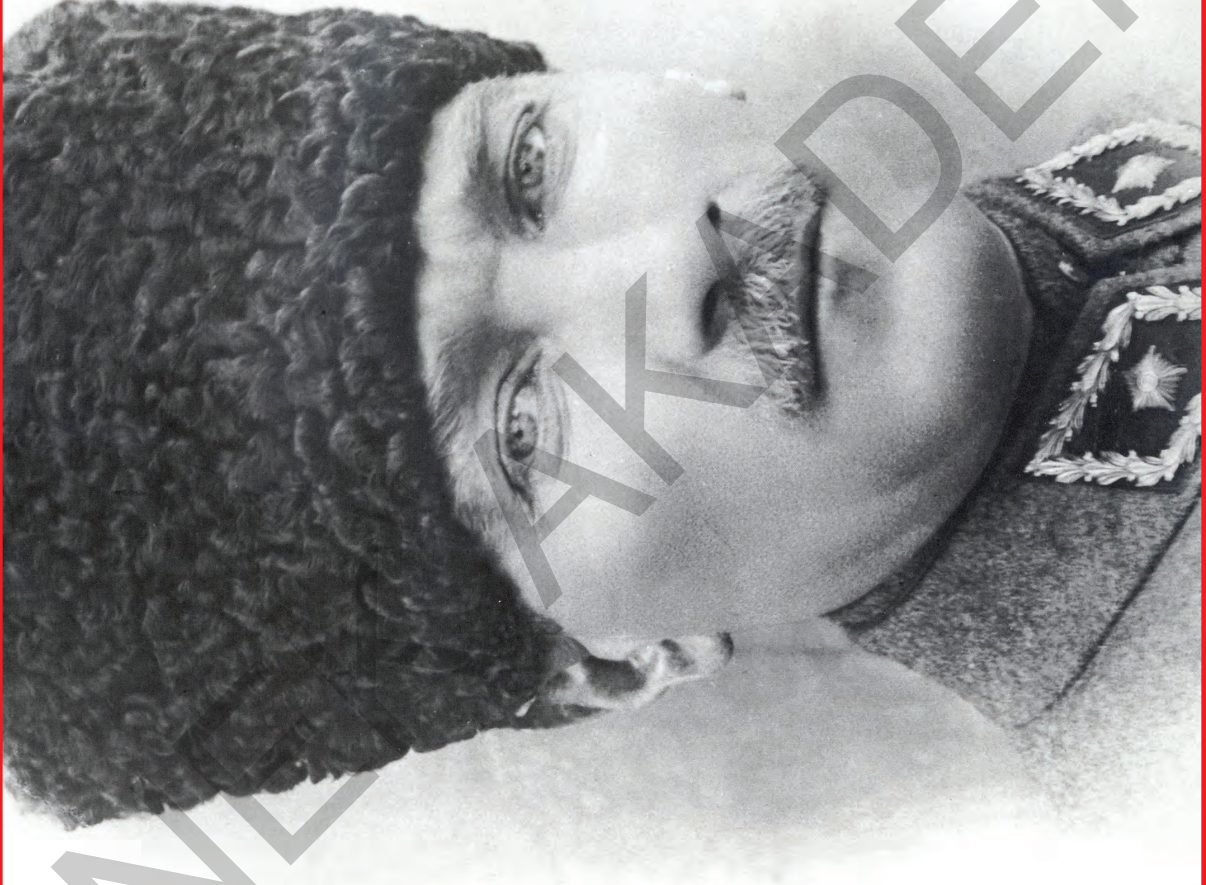
Trablusgarp'taki yerli halkı İtalyanlara karşı örgütledi.

1912 / Balkan Savaşları Binbaşı

I. Balkan Savaşı'nda Gelibolu'da görev yaptı. II. Balkan Savaşı'nda Edirne'nin geri alınmasında etkili oldu.

1913 / Sofya Askerî Ateşeliği Yarbay

Sofya'da ateşemiliter olarak görev yaptı.

1922 / Büyük Taarruz Mareşal

Yunanları mağlup ederek Anadolu'yu işgalden kurtardı.

1921 / Sakarya Savaşı Başkomutan

II. Viyana Kuşatması'ndan beri devam eden geri çekilişi sona erdirdi.

1917 / Suriye - Filistin Cephesi Tümgeneral

İngilizlerin Anadolu'ya girmelerini engelledi.

1916 / Kafkas Cephesi Tuğgeneral

Ruslara karşı başarıyla mücadele etti.
Muş ve Bitlis'i geri aldı.

1915 / Çanakkale Cephesi Yarbay + Albay

İtilaf Devletleri'ne karşı başarıyla mücadele etti.

4.

Yukarıdaki haritada Trablusgarp Savaşı sırasında İtalyan donanmasının hareketi gösterilmiştir.

Sadece verilen haritaya bakılarak, İtalyan donanması ile ilgili;

- I. Ege Denizi'nde etkili olmuştur.
- II. Osmanlı toprak bütünlüğünü bozmuştur.
- III. Kuzey Afrika'yı egemenliği altına almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

5. Mustafa Kemal'in Askeri İdadi eğitimi gördüğü Manastır şehrinin genel özellikleri şöyledir:

Manastır, Makedonya'da önemli bir ticaret ve konsolosluklar şehridir. Bu özellikler şehirde kültürel bir zenginliğin oluşmasına katkı sağlamıştı. Fakat konsolosluklar Balkanlarda ayrılıkçı fikirlerin yayılmasında önemli rol oynadı. Aralarında çekişme bulunan çeşitli din ve milliyetten insanların bir arada yaşadığı Manastır'da özellikle Sırp, Bulgarlar ve Yunanlar kiliseleri aracılığıyla bölgeye hâkim olmak istiyordu.

Manastır'da yaşanan bu gelişmelerin, Mustafa Kemal'in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangilerine sahip olmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) İdealistlik B) Örgütleyicilik
C) Milliyetçilik D) Çok cephelilik

6. Selanik'in karışık sokak aralarında tatlı sürprizlerle karşılaşılırdı; kâh yeşilliklerin arasında birdenbire denize açılan manzaralar, kâh çocuk sesleri ile Kur'an nağmelerinin taşıdığı sıbyan mektepleri, kâh muntazam vuruşlarla bakır veya demir döven çekiç seslerinin duyulduğu karanlık atölyeler, kâh kırlangıç yuvası gibi geçmişin birçok faciasını yaşamış yüksek evler... Bu şehrin dilleri ve dinleri farklı insanları, bu küçük tattardan büyük mutluluklar çıkarmasını bilirdi.

Bu parçaya verebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Selanik ve Milliyetçilik
B) Selanik ve Kültürel Zenginlik
C) Selanik ve Milli Mücadele
D) Selanik'in Jeopolitik Konumu

İSVEÇ

RUSYA

Birinci Dünya Savaşı'nın baş aktörlerinden **Almanya**, kısa zaman önce birçok prensliğin birleşmesiyle oluşmuş yeni bir devlettir. Bu nedenle siyasi birliğini, diğer Avrupa Devletleri'ne göre geç tamamladı. 1870-1871 Sedan Savaşı'nda Fransa'yı yenilgiye uğratarak Alsas-Loren'i aldı. Bu sayede enerji ihtiyacını karşılayarak sanayisini daha da güçlendirdi.

Coğrafi konumu nedeniyle sıcak denizlere açılmayan ve bu yüzden de deniz ticareti gelişmeyen **Rusya**, 18. yüzyıldan itibaren sıcak denizlere inmeyi devlet politikası hâline getirmiştir. Bu amaçla Slavları, Panslavizm politikası etrafında birleştirerek Balkanlarda egemenlik kurmayı umuyor, ayrıca Osmanlı Devleti egemenliğindeki Boğazları ve Doğu Anadolu'yu ele geçirmek istiyordu.

ALMANYA

Avusturya-Macaristan, sınırlarını genişletmek aynı zamanda Balkan coğrafyasında ve Doğu Avrupa'da egemenlik kurmak istiyordu. Avusturya-Macaristan'ın ele geçirmek istediği bölgelerde Rusya da hak iddia ediyordu. Bu nedenle Avusturya-Macaristan, Doğu Avrupa ve Balkanlar için Rusya'yla mücadele etmek zorundaydı.

AVUSTURYA - MACARİSTAN

ROMANYA

BULGARİSTAN

KARADAĞ

SİRBİSTAN

İTALYA

İtalya, küçük prensliklerin birleşmesiyle oluştuğundan siyasi birliğini diğer Avrupa ülkelerine göre geç tamamladı. Toparlanma sürecinden sonra sömürgecilik faaliyetlerine başlayan İtalya, denizaşırı sömürgeler elde etmek istiyordu.

OSMANLI DEVLETİ

Sicilya

HATIRLATICI İFADELERLE

OSMANLI DEVLETİ'NİN SAVAŞTIĞI CEPHELER

İSVEÇ

BALTİK DENİZİ

ALMANYA

Berlin

AVUSTURYA - MACARİSTAN

Viyana

İSVİÇRE

İTALYA

Roma

ARNAVUTLUK

YUNANİSTAN

AKDENİZ

LİBYA

MISIR

ARAP YARIMADASI

RUSYA

HAZAR DENİZİ

ÇANAKKALE CEPHESİ

Osmanlı Devleti
×
İngiltere + Fransa

- ➔ Rusya'ya yardım
- ➔ Osmanlı'yı teslim almak
- ➔ Nusret mayın gemisi
- ➔ Gelibolu Yarımadası
- ➔ 19. Tümen Komutanı Mustafa Kemal Paşa
- ➔ Anafartalar, Arıburnu, Conkbayırı, Kireçtepe
- ➔ Zafer kazandıığımız tek cephe

KAFKAS CEPHESİ

Osmanlı Devleti
×
Çarlık Rusya

- ➔ Enver Paşa
- ➔ Sarıkamış Harekati
- ➔ Mustafa Kemal Paşa
- ➔ Bolşevik İhtilali
- ➔ Brest-Litovsk Antlaşması
- ➔ Tehcir Kanunu
- ➔ Toprak kazandıığımız tek cephe

Galiçya Cephesi

Romanya Cephesi

Makedonya Cephesi

Çanakkale Cephesi

Suriye-Filistin Cephesi

Kanal Cephesi

Irak Cephesi

İRAK CEPHESİ

Osmanlı Devleti
×
İngiltere + Araplar

- ➔ Petrol
- ➔ Rusya'ya yardım
- ➔ Musul
- ➔ Kerkük
- ➔ Ortadoğu
- ➔ Basra Körfezi
- ➔ Selman-ı Pak Muharebeleri
- ➔ Kut'ül Amare Zaferi

SURİYE CEPHESİ

Osmanlı Devleti
×
İngiltere + Araplar

- ➔ Yıldırım Orduları Grup Komutanı Mustafa Kemal Paşa
- ➔ Halep Savunması

KANAL CEPHESİ

Osmanlı Devleti
×
İngiltere + Araplar

- ➔ Süveyş Kanalı
- ➔ Mısır
- ➔ İngiliz sömürge yolu
- ➔ Cemal Paşa

HİCAZ-YEMEN CEPHESİ

Osmanlı Devleti
×
İngiltere + Araplar

- ➔ Kutsal topraklar
- ➔ Medine savunması
- ➔ Çöl Kapları: Fahrettin Paşa

İtilaf Devletleri

Savunma Cepheleri

Osmanlı Devleti

Rusya

İttifak Devletleri

Taarruz Cepheleri

Avusturya-Macaristan

Bulgaristan

İngiltere

Sırbistan

Fransa

Sarıkamış Harekatı

OSMANLI DEVLETİ'NİN SAVAŞTIĞI CEPHELER

1. Taarruz Cephelemi

- ▶ Kafkas Cephesi
- ▶ Kanal Cephesi

2. Savunma Cephelemi

- ▶ Çanakkale Cephesi
- ▶ Suriye - Filistin Cephesi
- ▶ Irak Cephesi
- ▶ Hicaz - Yemen Cephesi

3. Yardım Cephelemi

- ▶ Romanya Cephesi
- ▶ Makedonya Cephesi
- ▶ Galiçya cephesi

KAFKAS CEPHESEMİ

- ▶ Kafkas Cephesi'nde askeri harekât, Rusların 1 Kasım 1914'te Osmanlı sınırını geçmesiyle başladı.

Taraflar

Osmanlı Devleti

Çarlık Rusya

Savaşın Nedenleri:

1. 1877- 78 Savaşı (93 Harbi) sonunda Ruslara bırakılmış olan Kars, Ardahan ve Batum'un geri alınarak Kafkasya'ya ha kim olunmak istenmesi (siyasi)
2. Orta Asya'da yaşayan Türklerle temasa geçilerek Turancılık (Pantürkizm) düşüncesinin gerçekleştirilmek istenmesi (ideolojik)
3. Bakü petrollerinin ele geçirilmek istenmesi (ekonomik)

Savaşın Gelişimi:

- ▶ 22 Aralık 1914'te başlayıp bir hafta süren Sarıkamış Harekâtı Osmanlı Devleti'nin yenilgisiyle sonuçlandı.
- ▶ Sarıkamış faciasını fırsat bilen Rusya saldırıya geçerek 1916 yılı başlarında Erzurum, Muş, Bitlis, Trabzon ve Erzincan'ı ele geçirdi.
- ▶ Çanakkale Savaşları'nın sonuçlanmasından sonra Doğu'da bulunan 16. Kolordu Komutanlığına atanan Mustafa Kemâl Paşa, yaptığı başarılı savaşlar sonucunda Muş ve Bitlis'i Ruslar'dan geri aldı.
- ▶ 1917'de Rusya'da çıkan ihtilâl, Kafkas Cephesi'ndeki savaşın durmasına neden oldu.
- ▶ Rusya'daki Bolşevik yönetimi, İttifâk Devletlerinden barış istedi.

Savaşın Sonuçları:

1. Polonya'da Brest-Litovsk Antlaşması imzalandı (3 Mart 1918).
2. Rusya, 1878 Berlin Antlaşması ile Osmanlılardan aldığı Kars, Ardahan ve Batum'u geri vererek Doğu Anadolu'yu tamamen boşalttı.

Mondros Ateşkes Anlaşması ile ilgili gerçeği Atatürk şu şekilde ifade etmiştir: “Osmanlı Hükûmeti bu anlaşma ile kendini kayıtsız şartsız düşmanlara teslim etmeye muvafakat etmiştir. Yalnız muvafakat etmiş değil, düşmanların memleketi istilası için onlara muaveneti (yardımı) de vaad eylemiştir. Bu anlaşma olduğu gibi tatbik edildiği takdirde memleketin baştan nihayetine kadar işgal ve istilaya maruz olacağı şüphesizdir.”

! LGS / 2020

Mustafa Kemal, Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasındaki süreci şu şekilde değerlendirmiştir:

“Genel savaştan sonra imza edilen ateşkes sonucunda ülkemizin büyük bir kısmı elden gittikten başka vatanımızın önemli parçaları da düşman orduları tarafından işgal edilmişti. Ordumuzun silahları ve cephanesi yabancılar tarafından toplanarak ülke dışına sevk ediliyor ve denize atılıyordu. Kökleri, insanlık tarihinin derinliklerinde bulunan Türk milletinin son ve tek bağımsız devleti yıkılıyordu.”

Mustafa Kemal’in bu sözlerinden hareketle Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türk bağımsızlığına ters düşmektedir.
- B) Osmanlı Devleti’ni hukuken sona erdirmiştir.
- C) Osmanlı topraklarının işgaline zemin hazırlamıştır.
- D) Osmanlı Devleti’nin savunma gücü kırılmaya çalışılmıştır.

CEVAP B

KOLAYLAŞTIRIYORUM

MİNAREYİ ÇALAN
KILIFINI HAZIRLAR

Açıklaması

Sorumluluktan kurtulma yollarını önceden düşünmek

**TARİHSEL BİR
GELİŞMEYLE
İLİŞKİLENDİRİLMESİ**

İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Anlaşması’nın ardından Osmanlı topraklarını işgal etmeye başladı. Yaptıkları bu işgallere dayanak olarak da Mondros Anlaşması’nın 7. maddesini gösterdiler. Ateşkesin, “İtilaf Devletleri güvenliklerini tehlikede gördükleri herhangi bir stratejik bölgeyi işgal edebilecektir.” maddesinin işgallere bahane olarak gösterilmesi “**minareyi çalan kılıfını hazırlar**” deyimiyile ilişkilendirilebilir.

İZMİR'İN İŞGALI

İŞGALIN KÜNYESİ

İşgal Eden Devlet	İşgal Tarihi	İşgal Amacı	İşgale Karar Verilmesi
Yunanistan	15 Mayıs 1919	Megali İdea'sı	Paris Barış Konferansı

Yunanlıların İşgali Hakkı Gösterme Gerekçeleri

1 Batı Anadolu'da Rum nüfusu çoğunluktadır.

2 Türkler Batı Anadolu'da Hristiyanları katletmektedir.

YORUMLUYORUM

Böylece Yunanlar, Wilson ilkeleri'nin koşullarına uygun hareket edildiğini göstermek istemişlerdir.

YORUMLUYORUM

Böylece Yunanlar, Avrupa kamuoyunun desteğini almak istemişlerdir.

AMİRAL BRİSTOL RAPORU (11 Ekim 1919)

Osmanlı Devleti'nin başvurusuyla ABD'li Amiral Bristol'un başkanlığında İtilaf Devletleri temsilcilerinin hazırladığı bu rapor,

- Türk Mili Mücadelesi'nin haklılığını dünyaya duyuran ilk resmi belgedir.
- Yunan iddialarının asılsız olduğunu belgelemiştir.

KOLAYLAŞTIRIYORUM

UYUYAN DEVİ UYANDIRMAK

Açıklaması

Çeşitli sebeplerden ötürü ortaldardan yok olduğu sanılan birşeyin veya birinin tekrardan ortaya çıkması durumunda kullanılabilecek bir deyim.

TARİHSEL BİR GELİŞMEYLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Yunanlıların 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal etmesinin sonucunda,

- Milli bilinç uyandı.
- Milli Mücadele ruhu canlandı.
- Kuvayimilliyeli birlikleri kuruldu.
- Protesto mitingleri düzenlendi.

O halde İzmir'in işgalinin sonuçları "uyuyan deviyi uyandırmak" deyimiyile ilişkilendirilebilir.

MİLLÎ MÜCADELE BAŞLIYOR

MİLLÎ MÜCADELE'NİN HAZIRLIK DÖNEMİ

KÜNYE			
Tarihi	Nedeni	Örgütlenmede Etkili Olan Grup	Örgütlenmede Etkili Olan Düşünce
19 Mayıs 1919 23 Nisan 1920 arası dönem	Mondros Ateşkes Anlaşması ile Osmanlı ordularının dağıtılması ve Anadolu'nun birçok yerinin İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi	Mustafa Kemâl Paşa, Kazım Karabekir Paşa, Ali Fuat Paşa gibi üst düzey komutanlar	Bağımsızlık ve Ulusçuluk

MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A GELİŞİ (19 MAYIS 1919)

► Mustafa Kemal, 16 Mayıs 1919'da Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan hareket ederek 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı.

Mustafa Kemâl'in Samsun'a Gönderilmesinin Nedenleri

1. Görev bölgesindeki iç huzuru sağlamak
2. Silah ve cephaneyi toplamak
3. Vatandaşlara silah dağıtılmasını engellemek ve bunu yapan kuruluşları ortadan kaldırmak

Mustafa Kemâl'in Samsun'daki Çalışmaları

Mustafa Kemâl bölgede yaptığı araştırmalardan sonra 22 Mayıs 1919'da İstanbul Hükûmetine bir rapor göndermiştir. **Samsun Raporu**'na göre,

- Samsun bölgesi Rumları siyasi emellerinden vazgeçerlerse, asayiş kendiliğinden düzelir.
- Türklüğün yabancı mandasına ve kontrolüne tahammülü yoktur.
- Yunanların İzmir'de hakları yoktur. İzmir ve Aydın'ın işgalleri ordu ve halkı derinden yaralamıştır.

Amasya Genelgesi

22
HAZİRAN
1919

AMASYA GENELGESİ

- 1 Milli Mücadele'nin gerekçesi, amacı ve yöntemi belirtildi.
- 2 İlk kez milli egemenlikten söz edildi.
- 3 Temsil Heyeti'nin kurulması fikri ortaya atıldı.
- 4 Erzurum Kongresi'nin toplanacağı haber edildi.
- 5 Sivas'ta ulusal bir kongrenin toplanmasına karar verildi.

UNUTMUYORUM

İlk kez milli egemenlik fikrini ortaya atan Amasya Genelgesi bu özelliği nedeniyle bir İHTİLAL BEYAN-NAMESİ olarak değerlendirilebilir.

KOLAYLAŞTIRIYORUM

Amasya Genelgesi beş imzalı bir belgedir.
Bu belgeye imza atanlar
"K A R A R" kelimesiyle kodlanabilir.

- K**azım Karabekir Paşa
- A**tatürk
- R**auf Bey (Orbay)
- A**li Fuat Bey (Cebesoy)
- R**efet Bey (Bele)

➔ Mustafa Kemal, Amasya Genelgesi'ni halkın güvenini kazanmış kişilerin de imzasını alarak yayınlamıştır.

YORUMLUYORUM

Böylece, Milli Mücadele halka mâl olmuş, kişisellikten çıkıp ulusallamış ve genelgenin halk üzerindeki etkisi artmıştır.

! LGS / 2021

Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919)	Yaşanan Gelişme
<ul style="list-style-type: none"> • Erzurum'da doğu illeri ile ilgili bir kongre toplanacaktır. 	<ul style="list-style-type: none"> • 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919 tarihleri arasında Erzurum Kongresi düzenlendi.
<ul style="list-style-type: none"> • Milletın durumunu gözden geçirmek ve haklarını dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak, millî bir kurulun varlığı gereklidir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Erzurum Kongresi'nde Temsil Heyeti kuruldu.
<ul style="list-style-type: none"> • Anadolu'nun her yönden güvenilir yerlerinden biri olan Sivas'ta millî bir kongre düzenlenecektir. 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 - 11 Eylül 1919 tarihleri arasında Anadolu'nun çeşitli yerlerinden gelen delegelerin katılımıyla Sivas Kongresi düzenlendi.

Amasya Genelgesi'nin bu kararları ile yaşanan gelişmeler göz önünde bulundurulduğunda aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Erzurum Kongresi'nde hükümet değişikliğine gidilmiştir.
- B) Osmanlı Devleti'nin hukuken sona erdiği kabul edilmiştir.
- C) Sivas Kongresi katılımın az olması nedeniyle yerel bir kongredir.
- D) Amasya Genelgesi'yle, Millî Mücadele'nin sonraki aşamaları planlanmıştır.

CEVAP D

Amasya Genelgesi'nin Maddeleri ve Yorumları

MADDELİ YORUMLUYORUM

1. Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehli-
kededir. ⇒ Halk işgallere karşı mücadeleye çağırılmıştır.
Millî Mücadele'nin gerekçesi açıklanmıştır.

2. İstanbul Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu
yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi
yok olmuş gibi göstermektedir. ⇒ İlk kez İstanbul hükûmetine karşı çıkmıştır.
Millî Mücadele'nin diğer bir gerekçesi açık-
lanmıştır.

3. Milletin bağımsızlığını, yine milletin azim ve ka-
rarı kurtaracaktır. ⇒ Millete egemenliği eline alması yönünde çağrı
yapılmış, Millî Mücadele'nin amacı ve yöntemi
belirlenmiştir.

4. Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya
duyurmak için her türlü etki ve denetimden
uzak millî bir kurulun varlığı gereklidir. ⇒ İlk kez Temsil Heyetinin oluşturulma fikri or-
taya çıkmıştır.

5. Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri
olan Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır.
Bunun için her ilden üç temsilci belirlenerek
Sivas'a gelmelidir. (Temsilcilerin seçimi, Müda-
faa-i Hukuk Cemiyetleri ve belediyeler tara-
fından yapılacaktır.) ⇒ Halkın iradesine önem verilmiş, halkın güve-
nini kazanmış kişilerin seçilmesi sağlanmak
istenmiştir.
⇒ Halk, Millî Mücadele'ye çağırılmıştır.

6. Doğu illeri adına Erzurum'da bir kongre top-
lanacaktır. ⇒ Doğu Anadolu'da bölgesel nitelikli bir kongre-
nin toplanacağı bildirilmiştir.

7. Genelge kararları milli bir sır olarak saklan-
malı ve delegeler gidecekleri yerlere kimlikle-
rini gizleyerek gitmelidir. ⇒ İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükûmetine karşı
önlem alınmıştır.

Konuyla İlgili Kazanımlar

8. Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

SEVR ANTLAŞMASI

**10
AĞUSTOS
1920**

GEÇERSİZ BİR ANTLAŞMA: Sevr Antlaşması

Ölüm fermanı olarak nitelenir.

➔ Çünkü, şartları oldukça ağırdır.

Ölü doğan bir antlaşma olarak nitelenir.

➔ Çünkü, Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından onaylanmamıştır.

Uygulanamayan bir antlaşmadır.

➔ Çünkü, Türk halkı Sevr Antlaşması'na karşı başlattığı Kurtuluş Savaşı'nı kazanmıştır.

BİLİYOR MUSUNUZ ?

Sevr Antlaşması'nın maddeleri İtalya'da toplanan **San-Remo Konferansı**'nda belirlenmiştir.

433 maddeden oluşan Sevr Antlaşması uygulanamamış, yerini **Lozan Barış Antlaşması**'na bırakmıştır.

Osmanlı Hükûmeti tarafından "**Saltanat Şurası**" adı altında oluşturulan bir komisyon tarafından onaylanan Sevr Antlaşması'nın hukuki bir geçerliliği yoktur.

Sevr Antlaşması'na Göre Osmanlı Devleti

1. Aşağıdaki haritada Birinci Dünya Savaşı'na katılan devletler gösterilmiştir.

Haritaya bakarak Birinci Dünya Savaşı hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Taraf değiştiren tek devlet, İtalya'dır. B) Savaş sırasında en güçlü devlet Rusya'dır.
C) Savaş, Avrupa Kıtası ile sınırlı kalmamıştır. D) Balkan devletleri savaşa sonradan girmiştir.

2. Amasya Genelgesi'nin bazı maddeleri şunlardır:

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.

Bu maddelere dayanarak;

- Millî egemenliğe vurgu yapılmıştır.
- İstanbul Hükûmeti eleştirilmiştir.
- Millî Mücadele'nin gerekçesi belirtilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II.
C) I ve II. D) I, II ve III.

3. "Siyasi, adli, ekonomik ve mali bağımsızlığı yok etmeye, sonuç olarak yaşama hakkımızı inkara ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Antlaşması bizce mevcut değildir."

Atatürk

Atatürk'ün bu değerlendirmesinden hareketle Sevr Antlaşması ile ilgili;

- Ulusal bağımsızlığa aykırıdır.
- Türk milletine yaşama hakkı tanımayan bir antlaşmadır.
- Ölü doğan bir antlaşmadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve III. D) I, II ve III.

Konuyla İlgili Kazanımlar

1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

MİLLİ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM**KURTULUŞ SAVAŞI****AMAÇ**

Misak ı Milli'ye dayanarak vatanın bütünlüğünü korumak ve ulusun bağımsızlığını gerçekleştirmektir.

CEPHELER**DOĞU CEPHESİ**

- ✓ Ermenilere karşı savaşmıştır.
- ✓ Kazım Paşa komutasındaki 15. Kolordu Komutanlığı ile mücadele edilmiştir.
- ✓ TBMM'nin ilk askeri başarısıdır.
- ✓ 1920 - Gümrü Antlaşması ile kapanmıştır.

Gümrü Antlaşması, TBMM'nin ilk siyasi zaferidir.

GÜNEY CEPHESİ

- ✓ Fransızlara karşı savaşmıştır.
- ✓ Kuvay-ı Milliye birlikleri ile mücadele edilmiştir.
- ✓ 1921 - Ankara Antlaşması ile kapanmıştır.

Güney Cephesi'ndeki mücadele gayrinizami harp özelliği taşır.

BATI CEPHESİ

- ✓ Yunanlara karşı savaşmıştır.
- ✓ Bu cephede Kuvay-ı Milliye birlikleri kaldırılarak düzenli ordu kurulmuştur.
- ✓ 1922 - Mudanya Ateşkes Antlaşması ile kapanmıştır.

Millî Mücadele Dönemi'nde Cepheleer

GÜMRÜ ANTLAŞMASI**TBMM****Ermenistan****3 ARALIK
1920**

Önemi:

- ➔ Doğu cephesi kapandı.
- ➔ Ermenistan, Misakımillî'yi tanıdı.
- ➔ Misakımillî'nin bir kısmı gerçekleşti.
- ➔ Kars, Sarıkamış ve Gümrü BMM Hükûmetine bırakıldı.
- ➔ TBMM, ilk siyasi zaferini elde etti.
- ➔ Ermenistan, TBMM'nin siyasal varlığını tanıyan ilk devlet oldu.

Gümrü Antlaşması'nın Maddeleri ve Yorumları**MADDELİ YORUM LUYORUM**

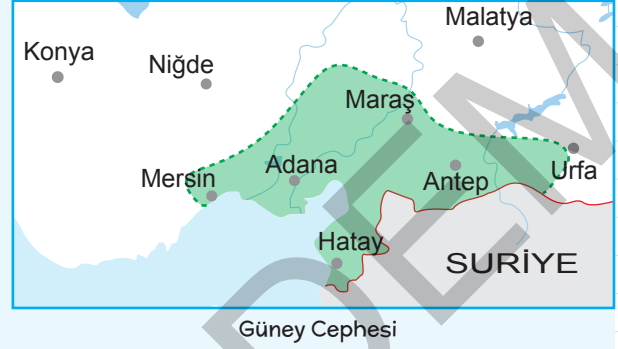
1. Türk - Ermeni Savaşı sona erecektir. ➔ Böylece, Doğu Cephesi kapanmıştır.
2. Türk - Ermeni sınırı, Aras Nehri - Çıldır Gölü hattına kadar uzanacaktır. ➔ Böylece, Türkiye'nin doğu sınırı şekillenmeye başlamıştır.
3. Kars ve çevresi TBMM Hükûmetine verilecektir. ➔ Böylece, Misakımillî'nin bir kısmı gerçekleşmiştir.
4. Ermenistan, Sevr Antlaşması'nı tanımayacaktır. ➔ Böylece Ermenistan, Anadolu'daki isteklerinden vazgeçmiştir.
5. Ermenistan, Türkiye'ye karşı hiçbir düşmanca harekette bulunmayacaktır. ➔ Böylece Ermenistan, Türkiye'nin varlığını kabul etmiştir.

UNUTMUYORUM

- Gümrü Antlaşması, Gürcistan ve Sovyet Rusya ile olumlu ilişkilerin kurulmasında etkili olmuştur.
- Doğu Cephesi'nin kapanmasıyla buradaki askerlerin bir kısmı Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır.

ANADOLU'NUN GÜNEYİNDE MİLLÎ DİRENİŞ: GÜNEY CEPHESİ

- ✓ Mondros Ateşkes Anlaşması'ndan sonra Anadolu'nun güney bölgeleri İngilizler tarafından işgal edildi.
- ✓ İngilizler, bu bölgeyi bir süre sonra Fransızlara bıraktı.
- ✓ Fransızlar, bölgeyi işgal edebilmek için Suriye'den getirdikleri Ermenilerden de birlik oluşturdu.
- ✓ Bölge halkı ise kurduğu Kuvayimilliyeye birlikleriyle şehirlerini savundular.

GÜNEY CEPHESİ'NDE MİLLÎ MÜCADELE KAHRAMANLARI

ADANA

Tayyar Rahmiye Hanım

ANTEP

Şahin Bey

MARAŞ

Sütçü İmam

URFA

Ali Saip Bey

ADANA: Fransızlar, 20 Ekim 1921'de TBMM Hükûmeti ile imzaladıkları Ankara Antlaşması'yla Adana ve çevresindeki işgallerine son verdiler.

ANTEP: Antepçiler, 10 ay 9 gün süren kuşatma sırasında 6317 şehit verdiler. Fransızlar, 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması ile Antep'ten çekildiler.

MARAŞ: Maraş'ın düşman işgalinden kurtarılması Milli Mücadele'de kazanılan ilk zafer olmuştur.

URFA: Urfalılar, birlik ve dayanışma içinde şanlı bir direniş sergilediler. 11 Nisan 1920'de düşmanı şehirden atmayı başardılar.

Maraş Savunması

- ➔ Maraş, önce İngilizler, sonra Fransızlar tarafından işgal edilmiştir.
- ➔ Sütçü İmam, attığı ilk kurşunla Maraş'taki direniş başlatmıştır.
- ➔ Halkın gösterdiği kahramanca direniş karşısında tutunamayan Fransızlar ve Ermeniler, Maraş'tan çekilmek zorunda kalmışlardır (12 Şubat 1920).
- ➔ Halkın gösterdiği kahramanlık sebebiyle Maraş'a TBMM tarafından 7 Şubat 1973 tarihinde "Kahraman" unvanı verilmiştir.

Urfa Savunması

- ▶ Ermenilerle işbirliği yapan Fransızlar, 30 Ekim 1919'da Urfa'yı işgal etmişlerdir.
- ▶ Urfa halkı, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurarak Ali Saip Bey liderliğinde işgallere karşı mücadele etmiştir.
- ▶ Halkın gösterdiği direniş karşısında Fransızlar 11 Nisan 1920'de şehri terk etmek zorunda kalmışlardır.
- ▶ Urfa halkının Millî Mücadele'de gösterdiği kahramanlıklardan dolayı TBMM tarafından Urfa'ya 22 Haziran 1984 tarihinde "Şanlı" unvanı verilmiştir.

BİLGİLENYORUM

Urfa Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin kuruluş toplantısına katılanlar halk arasında "Onikiler" olarak isimlendirildi.

LGS / 2020

Aşağıda Urfa direnişine öncülük eden "Onikiler" in, Fransız işgal komutanına gönderdiği notadan bir bölüm yer almaktadır: "Biz Urfa Sancağı halkı barışsever insanlarız. Bin yıldan beri bu topraklarda hür olarak yaşıyoruz. Topraklarımıza göz dikenleri hep pişman etmişizdir. Şimdiye dek sizin buraya belli süre için geldiğinizi sanıyorduk. Fakat bayraklarımızı indirmeniz, sizin Urfa'yı işgal niyetinde olduğunuzu gösteriyor. Bu kötü niyetinizi gördük ve biz Urfalılar, sizi bu topraklardan atmak için bütün gücümüzle çalışmaya yemin ettik. Bizi on iki kişi sanıyorsunuz. Oysaki bu rakam gerçek sayımızın yanında çok küçük kalır. Zira Urfalılar sizleri buradan çıkarmaya yediden yetmişe kadar yemin etmişlerdir."

Buna göre Urfa halkı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Millî egemenliği benimsemişlerdir.
- B) Anadolu'daki ilk silahlı direniş başlatmışlardır.
- C) İstanbul Hükümeti ile birlikte hareket etmişlerdir.
- D) Bölgelerini düşman işgalinden kurtarmaya kararlıdır.

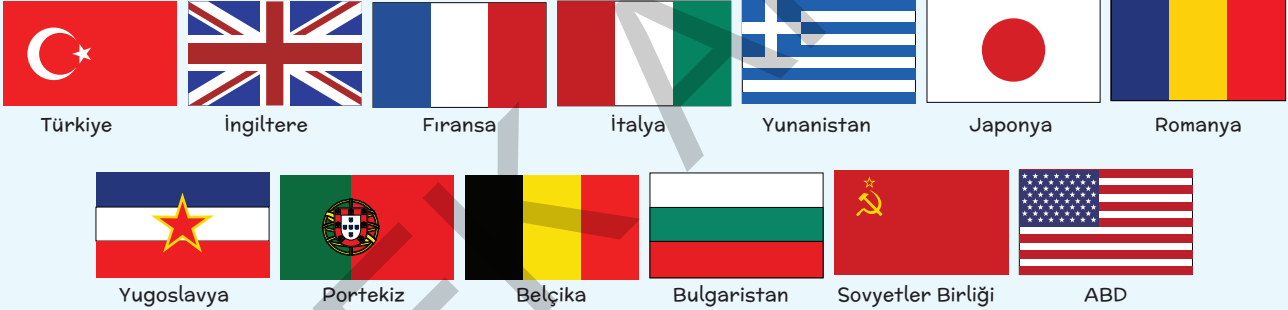
CEVAP D

Konuyla İlgili Kazanımlar

- Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.
- Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.

TÜRKİYE'NİN TAPU SENEDİ: Lozan Barış Antlaşması**24 TEMMUZ
1923****Konferansa Katılan Devletler**

TBMM	İtilaf Devletleri	Boğazlar Konusunda	Gözlemci Devlet
İsmet Paşa başkanlık etmiştir.	<ul style="list-style-type: none"> İngiltere Fransa İtalya Yunanistan Japonya 	<ul style="list-style-type: none"> Romanya Yugoslavya Portekiz Belçika 	<ul style="list-style-type: none"> Bulgaristan Sovyetler Birliği (SSCB)
			ABD

Lozan'da NE İSTEDİK ?**NE OLDU ?**

Kapitülasyonlar ve Düyûn-u Umumiye idaresinin kaldırılmasını istedik.

Kapitülasyonlar ve Düyûn-u Umumiye idaresi kaldırıldı.

İstanbul'un boşaltılmasını istedik.

İstanbul'daki işgal güçlerinin şehri 1,5 ay içerisinde boşaltmalarına karar verildi.

Boğazların yönetiminin Türkiye'ye bırakılmasını istedik.

Boğazların yönetimi, başkanlığını Türkiye'nin yapacağı milletlerarası bir komisyona bırakıldı.

Musul ve Kerkük'ün Türkiye'ye bağlanmasını istedik.

Musul ve Kerkük sorunundaki anlaşmazlık giderilemedi. Sorunun 9 ay içinde ikili görüşmelerle çözülmesine karar verildi.

Yunanistan'ın savaş tazminatı ödemesini istedik.

Yunanistan, Karaağaç ve çevresini savaş tazminatı olarak Türkiye'ye bıraktı.

3. Aşağıdaki haritada Milli Mücadele Dönemi'nde cepheler gösterilmiştir.

Haritaya bakarak,

- I. Aynı anda üç farklı cephede savaşıldığı,
- II. Dar bir alanı kapsayan Doğu Cephesi'nin ilk kapanan cephe olduğu,
- III. Mondros Ateşkesi'nden sonraki süreçte Karadeniz Bölgesi'nin işgallerin dışında kaldığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

4. "Biz Urfa sancağı halkı barışsever insanlarız. Bin yıldan beri bu topraklarda hür olarak yaşıyoruz. Topraklarımıza göz dikenleri hep pişman etmişizdir. Şimdiye dek sizin buraya belli bir süre için gediğinizi sanıyorduk. Fakat bayraklarımızı indirmez, sizin Urfa'yı işgal niyetinde olduğunuzu gösteriyor. Bu kötü niyetinizi gördük ve biz Urfalılar, sizi bu topraklardan atmak için bütün gücümüzle çalışmaya yemin ettik..."

Yukarıda yer alan, 7 Aralık 1919'da Onikilerin Fransızlara gönderdiği notaya göre;

- I. Urfa, Fransızlar tarafından işgal edilmiştir.
- II. Urfa halkı, işgaller karşısında sessiz kalmıştır.
- III. Halkın direnişi karşısında Fransızlar, Urfa'yı terk etmek zorunda kalmışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III.

5. Sovyet Rusya ile TBMM arasında 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Antlaşması'nın bazı maddeleri şunlardır:

- I. Boğazlarla ilgili hususlar, Karadeniz'e kıyısı olan devletler arasında yapılacak bir konferansla belirlenecektir.
- II. Taraflar, iki taraf arasında bugüne kadar yapılan bütün antlaşmaların hükümsüz olduğunu kabul edecektir.
- III. Türkiye, Batum'u Gürcistan'a bırakacaktır.
- IV. Taraflar birbirlerine zorla kabul ettirilmek istenen bir antlaşmayı tanımayacaklardır.

Bu maddelerden hangilerinin Türkiye'nin çıkarlarına uygun olduğu söylenebilir?

- A) I ve II. B) II ve IV. C) III ve IV. D) I, II ve IV.

Kısa
Ve
Net

Uygulayorum - 1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere verilen sözcüklerden uygun olanı yazınız.

İsviçre

1926

Mecelle

şer'i

Tanzimat

aile

Ankara Adliye Hukuk Mektebi

eşitliği

kadın hakları

örfi

1. Medeni Kanun ile hukuku yeniden düzenlenmiştir.
2. Osmanlı Devleti'nde adı verilen medeni kanun uygulanmaktaydı.
3. Osmanlı Devleti'nde dini kuralları esas alan hukuk sistemi gelişmişti.
4. Medeni Kanun, 17 Şubat 'da kabul edilmiştir.
5. Osmanlı Devleti'nde Dönemi'nde hukuki düzenlemeler yapılmıştır.
6. 1925'te ihtiyaç duyulan hukuk kadrolarının yetiştirilmesi için açılmıştır.
7. Osmanlı Devleti'nde dini kurallara göre çözülemeyen hususlarda hukuk kuralları geçerliydi.
8. Medeni Kanun ile yasal güvence altına alınmıştır.
9. Medeni Kanunu tercüme edilip düzenlenerek Medeni Kanun olarak kabul edilmiştir.
10. Medeni Kanun ile toplumsal hayatta kadın-erkek sağlanmıştır.

Kısa
Ve
Net

Uygulayorum - 2

Aşağıdaki ifadeleri **doğru - yanlış** olarak değerlendiriniz.

	Doğru/Yanlış
1 Medeni Kanun'la resmi nikah zorunlu hâle getirildi.	☐
2 Medeni Kanun ile kadınlara siyasi haklar tanınmıştır.	☐
3 Atatürk, aileye ve aile hukukuna büyük önem vermiştir.	☐
4 1926 yılında Mecelle adı verilen Medeni Kanun kabul edilmiştir.	☐
5 Almanya Medeni Kanunu düzenlenerek Medeni Kanun olarak kabul edilmiştir.	☐
6 Medeni Kanun ile kadınlara istediği mesleği yapma hakkı tanınmıştır.	☐

Konuyla İlgili
Kazanımlar

8. Cumhuriyet rejiminin sağladığı kazanımları ve Atatürk'ün Türk milleti için gösterdiği hedefleri analiz eder.

İLELEBET CUMHURİYET

NUTUK

- ▶▶ Atatürk'ün Millî Mücadele'yi, Cumhuriyetin kuruluşunu ve 1927 yılına kadar yapılan inkılapları anlattığı eseri olan Nutuk, Millî Mücadele'nin en temel kaynak kitabıdır.
- ▶▶ Atatürk, Nutuk'u CHP'nin II. Kurultayında 36 saatte okumuştur.
- ▶▶ Nutuk, Atatürk'ün "1919 yılı Mayısının 19. günü Samsun'a çıktım." sözleriyle başlar, "Gençliğe Hitabe" ile sona erer.
- ▶▶ Nutuk, bağımsızlık ve çağdaşlaşma yolunda yapılanları anlattığı için bağımsızlık mücadelesi veren milletlere de ışık tutmuştur.

NUTUK 3 BÖLÜMDEN OLUŞUR

- Bölüm:** Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkışından, 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılışına kadar olan dönemi kapsar.
- Bölüm:** 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılışından 29 Ekim 1923'te cumhuriyetin ilanına kadar olan dönemi kapsar.
- Bölüm:** 29 Ekim 1923'ten 1927 yılına kadar olan dönemi kapsar.

8.

Eski	Okka, dirhem	Arşın, kulaç	Hicri takvim	Alaturka saat
Yeni	Kilogram	Metre	Miladi takvim	Uluslararası saat

Osmanlı Devleti'nde kullanılan takvim, saat ve ölçü birimlerinin farklı olması, devletler arası ekonomik ilişkilerde sorunlara yol açıyordu. Ülke içinde de ölçü birimlerinde birlik yoktu. Bu durum ülke içinde sosyal ve ekonomik ilişkilerde karışıklığa neden oluyordu. Batılı devletlerle olan sosyal ve ekonomik ilişkileri daha düzenli hâle getirmek ve geliştirmek için takvim, saat ve ölçü birimleri yeniden düzenlenmiştir.

Yukarıdaki görsel ve açıklamadan hareketle aşağıdaki sorulardan hangisine cevap verilemez?

- Osmanlı Devleti'nde kullanılan ölçü birimleri nelerdir?
- Takvim, saat ve ölçü birimlerinin değiştirilmesinin sonuçları nelerdir?
- Cumhuriyet Dönemi'nde kullanılmaya başlanan ölçü birimleri nelerdir?
- Takvim, saat ve ölçü birimlerinin değiştirilmesinin nedenleri nelerdir?

9.

Medeni Kanun İle Getirilen Yenilikler	
1.	Resmi nikah zorunlu hâle getirildi.
2.	Boşanmada mahkeme kararı zorunlu kılındı.
3.	Tek eşle evlilik esası getirildi.
4.	Mirasta kadın-erkek eşitliği sağlandı.
5.	Kadınlara istediği mesleği yapma hakkı tanındı.

Tablodaki bilgilere dayanarak Medeni Kanun ile kadınlara;

- Siyasi,
- Toplumsal,
- Ekonomik

alanlarından hangilerine yönelik haklar verildiği söylenebilir?

- Yalnız I.
- I ve II.
- II ve III.
- I, II ve III.

10. 3 Mart 1924'te gerçekleştirilen yenilikler şunlardır:

- Halifelik kaldırıldı.
- Şer'îye ve Evkâf Vekaleti kaldırıldı.
- Erkan-ı Harbiye Vekaleti kaldırıldı.
- Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarıldı.

Bu yeniliklere bakarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- Öğretim birliği sağlanmıştır.
- Ordu siyasetten uzak tutulmaya çalışılmıştır.
- Laik devlet anlayışı güçlendirilmeye çalışılmıştır.
- Yabancı okullar kapatılmıştır.

TÜRKİYE'NİN,

İLK SİYASİ PARTİSİ

Cumhuriyet Halk
Fırkası

İLK MUHALEFET PARTİSİ

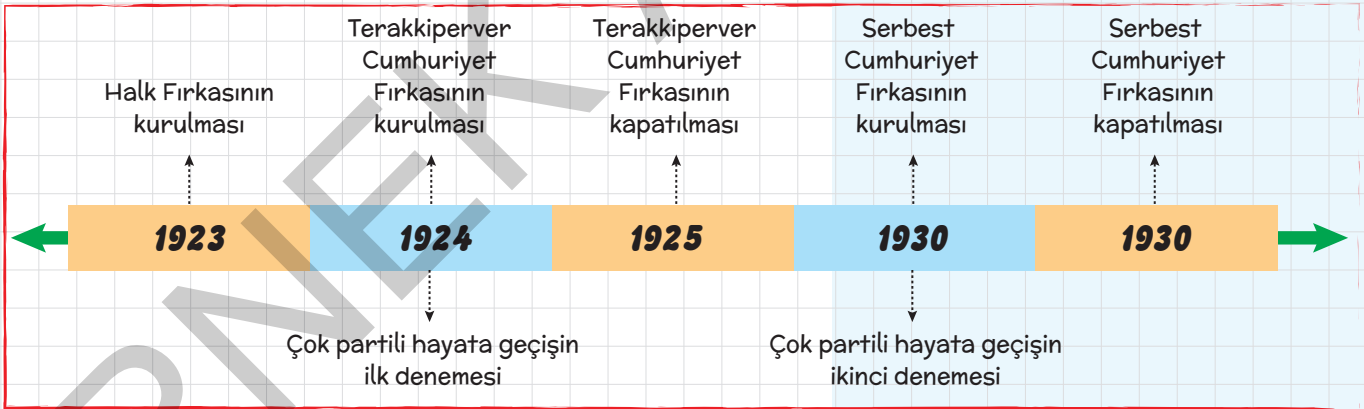
Terakkiperver Cumhuriyet
Fırkası

İKİNCİ MUHALEFET PARTİSİ

Serbest Cumhuriyet
Fırkası

Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Kurulan Partiler ve Genel Özellikleri

Parti	Kısaltması	Kuruluş Tarihi ve Kurucusu	Savunduğu Ekonomi İlkesi	Savunduğu Seçim Sistemi
Halk Fırkası	HF CHF	1923 Mustafa Kemal Paşa	Devletçilik	İki dereceli seçim sistemi
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	TCF	1924 Kazım Karabekir Paşa	Liberalizm	Tek dereceli seçim sistemi
Serbest Cumhuriyet Fırkası	SCF	1930 Ali Fethi Bey (Okyar)	Liberalizm	Tek dereceli seçim sistemi

YAZIYORUM

Bir Balkan birliği kurmalıyız. Dünyanın ufuklarında kara bulutlar görüyorum. Balkan birliği kurulabilirse bir Avrupa birliğine yol açar. Batı devletlerinin de er geç birleşmesine zorunluluk doğar.

BALKAN ANTANTI

► Balkan Antantı, 9 Şubat 1934 tarihinde Atina'da imzalandı.

İmzalayan Devletler

Türkiye , Yunanistan , Yugoslavya , Romanya

İmzalanma Nedeni

► Almanya'nın ve İtalya'nın silahlanarak dünya barışını tehdit etmesi

Antantın Şartları

► Üye devletler birbirinin varlığına saygı gösterecektir.

► Herhangi bir saldırıya karşı birlikte mücadele edilecektir.

Önemi

► Türkiye, Balkan Antantı ile batı sınırını güvence altına almıştır.

UYARIYORUM

► Arnavutluk, İtalya'nın baskısından dolayı, Bulgaristan ise, Makedonya ve Dobruca konusunda Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya ile anlaşmazlık içinde olduğu için antanta katılmamıştır.

YAZIYORUM

- Atatürk'ün vefatı bütün yurttan derin bir üzüntüyle karşılanmış, ülkemizin yanında birçok ülkede gazete ve dergilerde yer almış, çeşitli ülkelerin devlet başkanları, yazarları Atatürk'le ilgili düşüncelerini dile getirmişlerdir.

"Unutulmaz Atatürk'ün büyük hatırası, Türk ulusu kadar ebedidir."

Maraşal Fevzi Çakmak

"O büyük insan yalnız Türkiye için değil, bütün doğu ulusları için de büyük bir önderdi."

Emanullah Han
Afghan Kralı

"Atatürk'ün ölümü yalnız yurdu için değil, Avrupa için de büyük kayıptır."

W. Churchill
İngiltere Başbakanı

"Atatürk'ün hayatı ve eseri yalnız Türkiye için değil, dünyanın bütün hür ulusları için de ilham kaynağı olmaya devam edecektir."

Chiang Kai-Shek
Çin Devlet Başkanı

YAZIYORUM

Kısa
Ve
Net

Uyguluyorum - 1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yazınız.

Nutuk

1919-1927

Türkiye Cumhuriyeti

Geometri Kılavuzu

Afet İnan

- 1 Atatürk'ün "en büyük eserim" diye ifade ettiği'dir.
- 2, Millî Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu hakkında en önemli kaynaktır.
- 3 Nutuk, yılları arasındaki gelişmeleri belgelere dayalı olarak, sebep ve sonuçlarıyla açıklamaktadır.
- 4, Atatürk tarafından Türkçe terimler kullanılarak yazılmış 44 sayfalık kitaptır.
- 5 Atatürk'ün Medenî Bilgiler kitabı, tarafından 1930 yılında yayınlanmıştır.

Kısa
Ve
Net

Uyguluyorum - 2

Atatürk'ün yazdığı eserlerden askerlikle ilgili olanları işaretleyiniz.

1 Medeni Bilgiler

2 Takımın Muharebe Talimi

3 Cumali Orduğâhı

4 Geometri Kılavuzu

5 Bölüğün Muharebe Eğitimi

6 Zabıt ve Kumandan ile Hasbihal

7 Taktik ve Tatbikat Gezisi

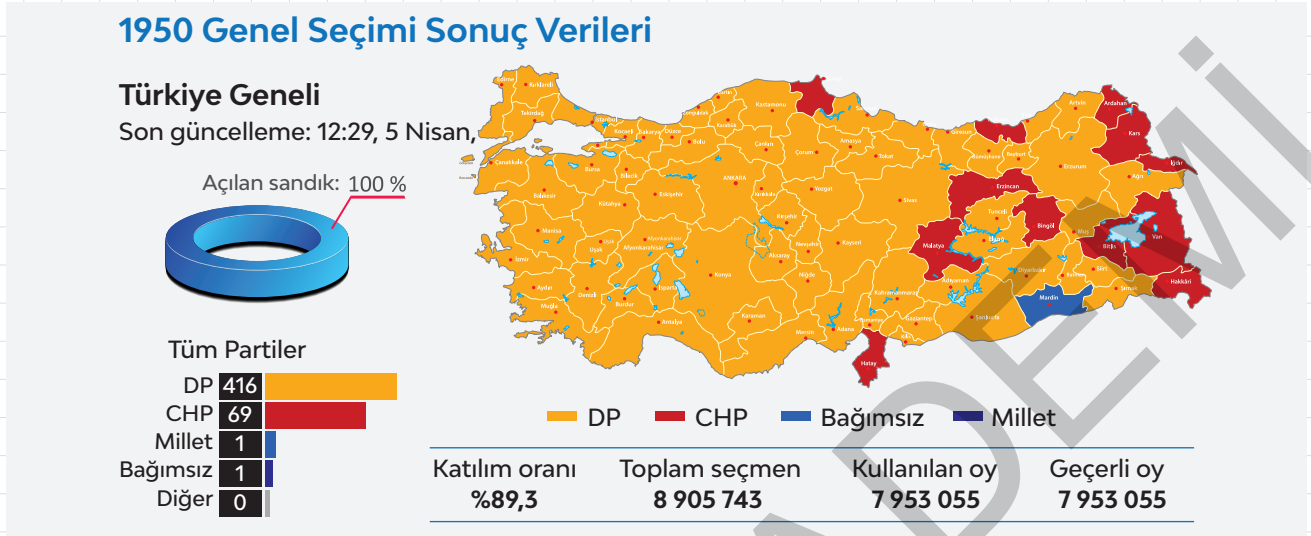
8 Nutuk

9 Birinci Ta'biye Meselesinin Halli

10 Taktik Meselesinin Çözümü ve Emirlerin Yazılmasına İlişki Öğütler

11 Ta'lim ve Terbiye-i Askeriye Hakkında Nokta-i Nazarlar

5. Aşağıdaki görselde 1950 yılında ülkemizdeki seçim sonuçları gösterilmiştir.

Görsele bakarak;

- I. Seçime katılımın yüksek olduğu,
- II. Türkiye'nin, çok partili hayata geçmeyi başardığı,
- III. Seçimde kullanılan oyların yaklaşık %1'nin geçersiz sayıldığı,
- IV. Cumhuriyet Halk Partisinin seçimden iktidar partisi olarak çıktığı,

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) II ve III. C) III ve IV. D) I, II ve IV.

6. Aşağıdaki tabloda II. Dünya Savaşı'na katılan devletler gösterilmiştir.

Mihver Devletler	Müttefik Devletler
▶▶ Almanya	▶▶ İngiltere
▶▶ İtalya	▶▶ Fransa
▶▶ Japonya	▶▶ SSCB
	▶▶ ABD

Tabloya bakılarak;

- I. Devletler arasında bloklaşma yaşanmıştır.
- II. Savaş daha çok Asya kıtasında etkili olmuştur.
- III. ABD, savaşa sonradan girmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) I ve II.
C) I ve III. D) II ve III.

7. İkinci Dünya Savaşı'nda taraf devletlerin Türkiye'yi kendi yanlarına çekmek istemelerinde, Türkiye'nin;

- I. Askeri gücü,
- II. Ekonomik gücü,
- III. Coğrafi konumu

özelliklerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I. B) Yalnız III.
C) I ve II. D) II ve III.

8. Demokrasinin "çoğulculuk" ilkesinin uygulanabilmesi için aşağıdakilerden hangisine ihtiyaç vardır?

- A) Kabine sisteminin kurulmasına
B) Güçlü bir ekonomik yapıya
C) Çok partili siyasi hayata
D) Vatandaşlara seçme ve seçilme hakkının verilmesine